

סופרים

האיש על הצלב

„ואני אומר לכם: אם לא תגדלו ציד...“

ישו בן־נצרת היה יהודי טוב, שמרד בו מתכונת החיים שמסביבו. היה לו כשרון מיוחד להרגיז את בעלי־השררה. אולם על צלב לא חלם כי יבוא יום והעולם האלילי יתפכו לאלוהים. ואילו בני עמו היהודים יראו בו סמל השטן.

שלום אש, בן קוטנה הפולנית, היה יהודי טוב, שמרד במסגרת החיים היהודיים מסביבו. היה לו כשרון מיוחד להרגיז את בעלי־השררה בקהילה. אולם מעולם לא חלם כי יבוא יום והעולם הנוצרי ירמו על צלב אחד מגדולי הסופרים, ואילו בני עמו היהודים יראו בו את סמל הכפירה בדת היהודית.

הצבעונים והנוכלים. איש לא תיאר את יהדות פולין באהבה כה עמיקה וְ עדינה כשלום אש, בסידרה ארוכה של ספרים. אולם איש לא הרגינו אותה כמוהו. הוא שלל את בריית־המילה, טען שהיא מניגה ברברי ונפסד. בשעה של סיפר יהודי המכבד את עצמו (ואת הקאריירה שלו) היה ציוני, אף אם מעולם לא הראה פניו בארץ, היה אש בלתי־ציוני להכעיס, ש' בא לארץ ודיבר אידיש דור־קא בתל־אביב, העיר שתר־שביה קנאים מאד לעברית.

הוועז הגדול בא ערב מלחמת־העולם השנייה, כא־שר החל אש, שהגמר לפניה לאמריקה, לכתוב ספר על ישו הנוצרי. הוא תיאר את האיש מנצרת כיהודי אמרי־תני, אבי אחת הכתות היהודיות, שנפל קרבן לקנוניה של צבועים, נוכלים וכוב־שים זרים. כאש בשדה פשו־טה השמועה המזועזעת: גדול הסופרים היהודיים יצא לשמד. הוא רגע החלה רדיפה נגד אש, שהיתה חיקוי ב־זעיר־אנפין לרדיפת הנוצרי הראשון. לא הועילו כל הכ־חשותיו של אש, שהתעקש להישאר יהודי טוב: תונו־האידיש באמריקה לחמו בו כבאחד הנקלים, פרובוקטור־ריים שפלים שלחו אליו כמרים נוצריים במקומות פימביים, כדי להבאש את ריתו בעיני קוראיו, לשכנעם כי אכן בוגד בדתו הוא איש זה.

מלחמת־הקודש. במקום להשיב מל־חמה שטרה, נתן אש את תשובתו בצורה שלא השתמעה לשתי־פנים: הוא בא לבתי־ים, נתקבל כסבר־פנים יפות עליידי הציבור הישראלי שרבים מבניו החלו — מא־חר שגדלו באחירה תרבותית רעיונית חופ־שית וצמאית — כמוהו, לפסול את רוב הדעות המסורתיות על הנוצרי, לראות בו ענק־ירוח יהודי. איך אש לכתב העולם הזה (1889): „כאן אין פחד בפני התבוללות. כאן תבוא התבהרות של המושגים!“

אולם גם בנחלת בתים לא בא אש אל המנוחה. סופרשע זלמן שניאור חזר לפני שלושה שבועות לארץ, ירד מן המטוס, הצי־היר שבא ללחום באש. עורך האידיש ה־אמריקאי יעקוב גלשטיין הידיע שיבוא לי־ישראל במיוחד כדי לנהל נגד אש תעמולת־הרס.

אולם שני מצילי־היהדות איתרו מן ה־מועד. עוד לפני שפתחו במלחמת־הקודש מת שלום אש, בן ה־77 משב־הלב בלונ־דון. אחותו היהודים הגדולים מהתקופה ה־הומאנית, בן דורם של אלברט אינשטיין ואלברט שווייצר, ציחה לעטוף את גופתו בטלית מצויצת, להביאו למנוחת עולמים כמנהג יהדות פולין.

לפי התלמוד, סימן טוב הוא למת־כש־גשמים „מולפים על מיתות“. ברגע שיצאה להותיו של שלום אש מבית־הכנסת הר־פורמי מנוזדרס גרין, מלחה עלי־יד קהל זעום, החלו גשמים ניתכים על ארנו, לא פסק עד שכוסתה גופתו של הסופר ה־גדול ברגבי אדמה התחוחים של העיר לונדון.

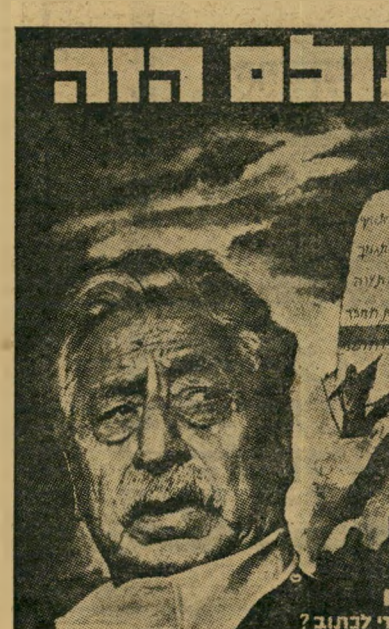
סרטים

מלחמת מעמדות גופנית

בת החלבן (המרכז, תל־אביב, איטליה) היא סאטירה קלילה ומשעשעת, אודות ציד המכשפות האנטי־קומוניסטי. בשבוע בו מר־צגת בתל־אביב סאטירה אנטי־קומוניסטית מצויינת — לא עת מנהיג האדומים המסית — מהדה בת החלבן מעין משקל נגד ל־מוכרי הפרתים, למרות שהחלב הפעם מהול במים רבים.

מעשה בחלבן, במושגים איטלקיים — בעל תעשיית חלב עשיר, החרד בכל לבו מפני מהפכה קומוניסטית. כשהוא מבחין בנ־צני התמרמרות של העובדים במפעלו, הוא מנסה לגלות לא עת מנהיג האדומים המסית את הפועלים נגדו. כתוצאה מחקירתו הוא משתכנע כי דוקא המסכן והענוע שבפרי־עלים הוא הסוכן הקומוניסטי.

תעשיין החלב מחליט לקנות את לבו של הפקיד הצנוע (רוברט למירה), מקרבו אליו, מזמינו לביתו ומשיא לו את בתו (סילבנה פמפניני), כשהוא משוכנע כל העת, כי

שלום אש, בנה נומד ליהודי לכתוב?

סופר אש

„אם לא תגדלו ציד...“

טוב אוהב קומוניסט בבית מאויב קומוניסט בחוץ. רק בליל הכלולות, מבחין החתן כי חוש־דום בו שהוא שליח הקרמלין למפעל ה־חלב האיטלקי, מחליט לשחק את המשחק עד הסוף, מתנהג כקומוניסט בלב ונפש, אולם נמנע מלחמת מעמדות גופנית עם האשה שנשא. ברור שהכל מסתיים בכ־טוב, כשהחתן הצעיר מעניק תנאים סוציאלי־יים לעובדים במפעל, ולעצמו את התנאים הסוציאליים המקובלים בין בעל לאשה.

אלה שאינם יכולים לסבול סרט סרט גרוש אידיאולוגיה, ואפילו אם היא רצופת הומור ותחיתות, ריכזו יצרני הסרט בקטע ארוך אחד, תחיתות ללא אידיאולוגיה. נע־רות לא כל כך חגיגות אלה, הן לא רק הסרות אידיאולוגיה אלא בדרך כלל גם הסרות לבוש, מה שמאמת את הפתגם: „אם אין תורה — אין מה ללבוש.“

הינוך להורים ובנים

בתי הסוררת (מגדור, תל־אביב, ברי־טניה) היא הנוסחה הבריטית של מרד ה־נעורים. אין היא גרושה קרבות סכינים, מי־רוצי טרוף ומהלומות בין בנים להורים, כמו בהוליווד. לעומת זאת היא מעלה ב־אופן רציני ומעמיק הרבה יותר את ה־בעיה העתיקה של יחסי אבות ובנים, או אמהות ובנות, כפי שהיא משתקפת בתקופת הרוקנרול.

אנה ניגל מופיעה בתפקיד עורכת מדור ספרותי בעתון נוצרי, הנותנת עצות לבני ה־נעורים מעל דפי עתונה, אולם אינה יכולה למצוא עצה כיצד לרסן את בתה בת ה־17 (סילביה סימס). הבת מתחברת לחבורת הר־ליים, מסתגרת מחיי ההפקר, מתחילה לה־אמין שאמה היא שונאתה ואחד המכשולים בדרך חייה.

אולם מרגע בו היא נאסרת יחד עם חברה, אולם מרגע בו היא נאסרת יחד עם חברה,

באשמת הריגת אשה זקנה לשם שוד, היא מתחילה להבין את המשגים שעשתה, חר־ורת בתשובה מלאה. מובן שגם האם אינה יוצאת נקייה, מודה במשגים שעשתה ב־חינוך בתה.

למרות חומר הנפץ הטעון בנושא מעין זה, השתחררו מפיקי הסרט מכל דרמטיות מוגזמת, יצרו יצירה שקטה ורצינית ה־מנסה לתאר בעיני חיים, ללא הגזמות. משום כך, ובגלל משחקם הבריטי המאופק של שחקני הסרט, בתי הסוררת הוא סרט חי־נוכי להורים ולבנים גם יחד.

מעשה בשני ילדים

דן ומעדיה (זמיר, תל־אביב, ישראל) ממשיך את המסורת הארוכה של כשלונות ייצור הסרטים הישראליים. הפעם היה זה כשלון בהמשכים. הסררת הסרט הופסקה כמה פעמים מסיבות שונות, כשהושלם ל־סיף והוקרן לעיני הקהל הבינו אנשי חברת כרמל, ובראשם הבמאי נתן אקסלרוד, שיש להכניס בו שינויים ניכרים.

גם אחרי השינויים והעריכה המחודשת של הסרט, לא השתפרה איכותו. עלילת ה־סרט היא נחמדה והומוריסטית למחצה, מע־שה בשני נערים ישראליים בני עיר, השו־גים בדמיונות והמשחקים בבלשים. דן ה־אשכנזי הוא הבלש ואילו מעדיה התימני, מצחצח הנעליים, הוא עוזרו.

בעת שפרצת מלחמת העצמאות, נמצאים השניים בכפר נוער בשרון, עוורים למגיני הכפר להרוף את התקפות הערבים ולהציל בתעלוליהם את שרידי המגינים, שנותרו במקום לאחר ההתקפה.

מגרעתו העיקרית של הסרט, המונעת מ־מנו אפילו את התואר של סרט בינוני, היא המלאכותיות הזועקת מכל פרט ופרט בו, החל במשחקם של רוב השחקנים החובבים וכלה בדרישה התפל בעברית ספרותית. דן וסעדיה הם ילדים חמודים ומוכשרים, שאפשר היה להפיק מהם פי כמה וכמה, אילו ניתן הדבר בידי במאי מנוסה בשטח זה.

למרות שמבחינה טכנית עולה סרט זה על סרטים ישראליים קודמים, קשה לראות בו התקדמות לגבי הסרטים הישראליים ש־נוצרו לפני קום המדינה. וערכו היחידי הוא: בידור ילדי בתי־הספר בחופשת הקיץ.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

● לא עת לפרחים (ירון, תל־אביב) — צעיר וצעירה במדינה מורח אירופית, פרקים זה אחר זה בשרות הבולשת ה־פרטית, בוחנים זו את זה בנאמנות למ־לגה, עד שהם מחליטים לבנות את חייהם במדינה מערבית.

● גדי בשני זווים (צפון, תל־אביב) — יהודי וגויי רובע ויטצ'סל בלונדון מחפ־שים את אשרם, בעזרת גדי בעל קרן אחת. יצירה סמלית־למחצה של סיר קרול ריד.

● לא בעושר האושר (ארמון זור, תל־אביב) — נבל מקצועי לומד להכיר את עצמו, בסידרת חלומות ביעותים. משחק משובח של אלסטר סים, ביצירה של צ'ארלס דיקנס.

● רזניה (אוריון, תל־אביב) — דרכה של בת שומר תחנה בערבות רוסייה, אל העושר וחיי ההפקר, כפי שסיפר אותה פושקין. ולטר ריכטר במשחק גאוני בלתי־רגיל, בסרט האוסטרי הראשון המוצג ב־ארץ.

● הנדון למוות ברח (ציון, ירו־שלים) — קצין השירות החשאי הצרפתי מתכנן בריחה מכלא הגסטפו, ביצירה אמנו־תית נדירה, ששחקניה הם חובבים.

● טייפון מעל ננפקי (אורה, חיפה) — יצירה משותפת פיאנית־צרפתית, שצירה הוא המשולש הנצחי. הפעם מורכב המשולש מווג צרפתי ומאהבת יפאנית.

● המרשעת (אורלי, חיפה) — מישל סימון תוקע סכין בבטן אשתו המרשעת, הופך גיבור לאומי בסרט סאטירי נהדר של סאשה גיטרי.

לוח השבוע העולם הזה

נלי רכב

מקדיול מודל צנאי 1944 עם היבר, למכירה. מס. 603. מחפשי מכונות משא עם היבר לעי־בודה רצופה לחדשים. רצוי מקדיול. מס. 541. למכירה מכונות משא „פורד“ במצב טוב. מס. 532. כל ה„וספאים“ יכולים לקבל שרות מיוחד בהכנת הסטנעים למסע ובסידור רים במשרד היושיו, אצל הסוכנות ה־ראשית א.ג. רח' השרון 10, ת"א. שברולט 38 למכירה כ־800 ל"י. מס. 561. למכירה אופנוע ד.קוו. עם סירה חר־שה. מס. 578. פורד 1940 במצב טוב למכירה ב־9000 ל"י. מס. 579. שמינויו ביבי נרנד במצב חדש למכ־רה. מס. 618. למכירה אוטו משא כרפורד עם היבר. מס. 621. אופנוע „אינדיאן“ גרול כמעט חדש למכירה. מס. 656. מעונין לקנות אופנוע 1 ורבע—2 כ"ס במצב טוב. מס. 655. סנדר פניו וסנדר פורד למכירה. מס. 553. מעונין לקנות מכונת אנגלית קטנה, מודל 1948. מס. 573. למכירה ביבי פורד ספורטיבית אחרי אוברול במצב מצוי. מס. 614. למכירה במצב טוב למכירה. מס. 6023. הניעו „ספוט“ בדבר רכישה לפנות לסוכנות הארצית א.ג. חברה להשקעות בע"מ, רח' השרון 10 ת"א טלפון 5068.

שונות

3-2 ילדים לחדשי הקיץ ותבטלו ל־טיפול בוליה ליר „אכדיה“ טיפול רפוי אי במקום. מס. 637. למכירה פרי סופרים נודעים בצרפ־תית. למנות רפוי. מס. 615. סנינון ערב לשרטוט סכני כהרצת מהנסים מופלמים. קורס ל־5 חודשים לחיילים — הנחה למנות: שמעון ה־חרי 38 צפון ת"א. ר"ר אנא אנגלימוז, מחלות נשים, חזרה. מוא"ה 18 ת"א. מפרד חשמלי למכירה. מס. 6052. למכירה בהודמנות רדיו 7 מנורות, מכונת כביסה, ספיון, מצלמה ומנדיל צילומים, הכל חדש. מס. 659. „תבול“ מעניק עם גלבוס תמורת 400 בולים ישראליים במצב טוב. קונים בולים ישראליים תחומים ובלתי חתו־מים, מעטפות ונלינות. ת.ד. 4492 ת"א. הכנה לבחינות בגרות וכניסה למכניון במחשבת, פסיקה וכימיה. רוניק, הישע בנינו 15 ת"א. ביה"ס לאחיות ע"י ביה"ס „אספה ה־רוא“ צריפין רושם למחזור המתחיל ב־ספטמבר ש.ו. סועמרות שנתו 17 ש' לפחות והשכלתן 11-10 שנות לימוד ב־מסטיח או ב"ים מוכר. לפנות למנהל כל יום מ־8—14. מניעים למקום באוטו־בוסים לבאריעקב ולרמפה.

שידונים

כרמלה, משרד לשידונים, שפרים טוי־בים בכל החגים. טיפול אישי בכל סקי רה הרשתת בחרות עד 25 חנים. שרר־ירושלים 24 יפו, ק' ב' 10-3 בערב. בחור בול 25 מחפש חברה לעריכת טיולים, ביקור בקולנוע ותיאטרון וכו'. נשואים עלולים לבוא בחשבון. מס. 005. פקיד קצצועי בגיל 40 בעל הופעה נאה, מסודר טוב בעבודה ובדינה גר־כל ובעל אמצעים כספיים, מעונין לה־כיר בתיווג מתאימה עד גיל 35. מס. 502.

אבידות

אבד פנקס שחרור מהצבא ע"ש דנים עזרא. להחזיר למטרה הקרובה. לפנות לפי המספרים: בכתב: ת. ד. 1334, תל־אביב. בעל־פה: אלנבי 123, מרסו 7.30 עד חצות.